FINANSTILSYNET

Misligholdte eksponeringer og effekten af NPE-bagstopperen

Rapport

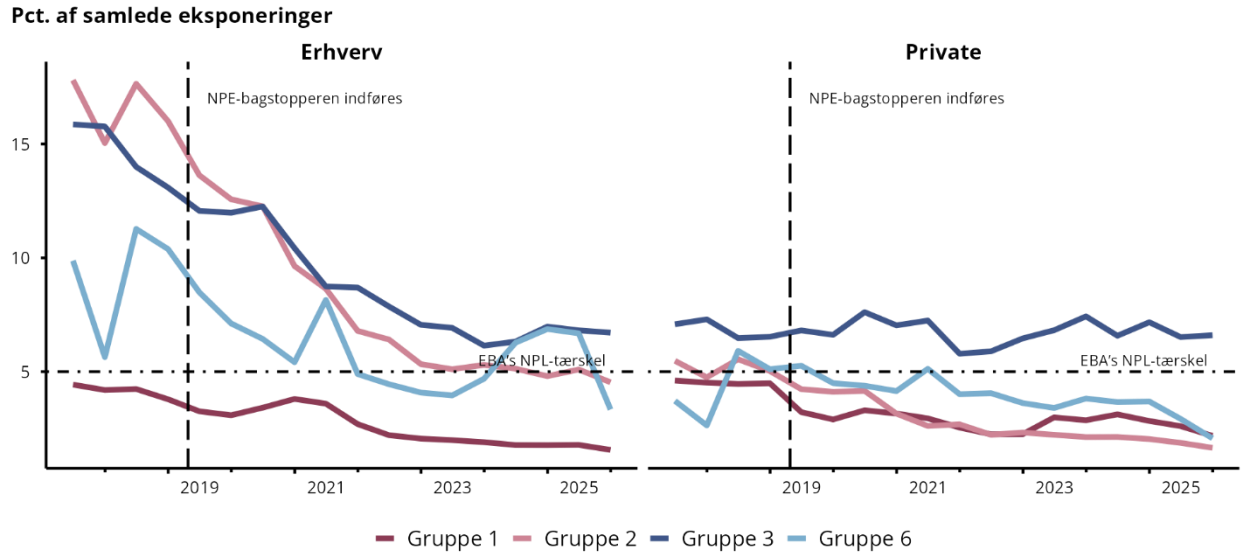
November 2026

Misligholdte eksponeringer og effekten af NPE-bagstopperen

Denne analyse omhandler udviklingen i pengeinstitutternes misligholdte eksponeringer, også kaldet NPE. NPE står for non-performing exposures, dvs. lån og andre aktiver, der ikke serviceres af kunden.

NPE-raterne, dvs. hvor stor en andel af pengeinstitutternes samlede eksponeringer, der er NPE, er generelt faldet markant siden begyndelsen af 2017 på tværs af alle grupper. De største pengeinstitutter (gruppe 1) har gennem hele perioden haft de laveste NPE-rater. Raterne i de mellemstore og mindre institutter (gruppe 2 og 3) ligger generelt højere, men forskellene mellem grupperne er blevet mindre over tid i takt med det generelle fald i nødlidende eksponeringer. Figur 1 viser udviklingen i NPE-rater fordelt på størrelsesgrupper.

Figur 1: Pengeinstitutternes NPE-procent fordelt på sektor

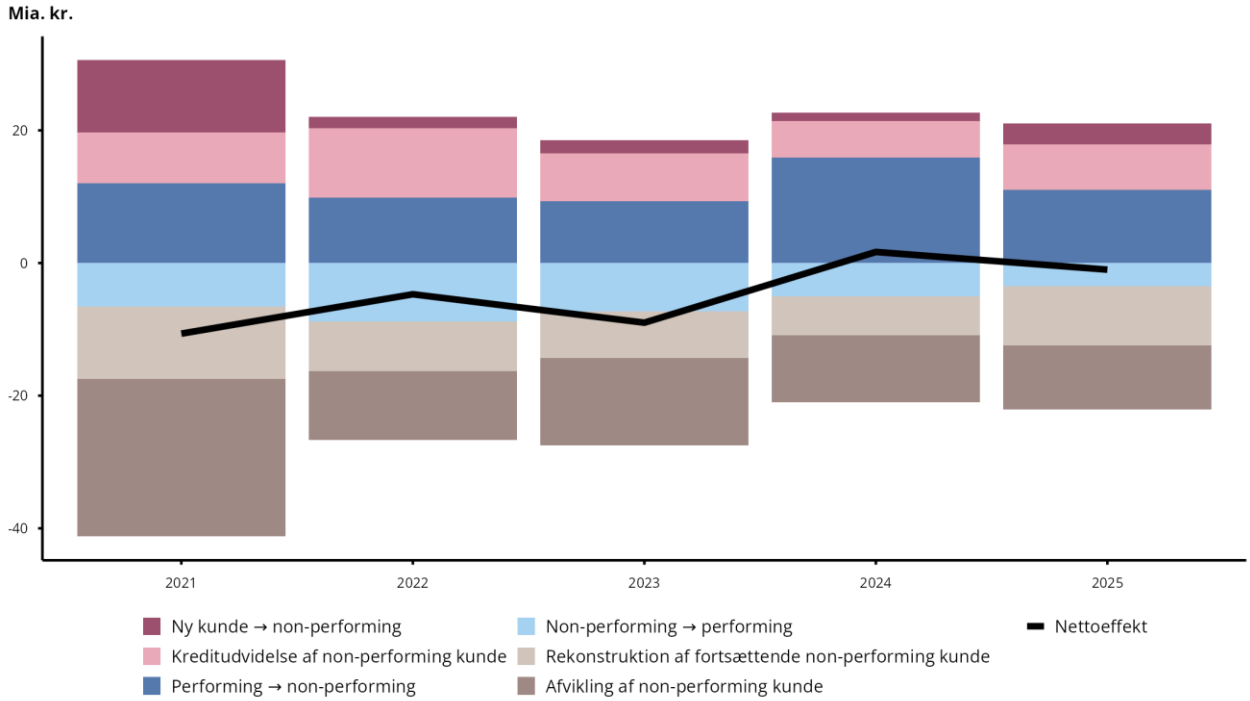
Note: 1) Gruppe 4-pengeinstitutter og realkreditinstitutter på soloniveau indberetter ikke disse data, og er derfor ikke med i opgørelsen. 2) Eksponeringer omfatter udlån, garantier og kreditfaciliteter udenfor balancen. 3) EBA's NPL-tærskel bestemmer, hvornår tilsynsmyndigheden skal håndhæve, at institutterne får iværksat en nedbringelsesstrategi for NPE-eksponeringer. 4) Opgørelsen er korrigeret for fusioner.
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

De nordatlantiske institutter (gruppe 6) udviser større udsving i NPE-raterne over perioden. Det skal ses i lyset af, at gruppen består af relativt få institutter, hvor udviklingen i enkelte engagementer derfor kan påvirke de samlede nøgletal i højere grad.

Figur 2 viser de årlige bruttobevægelser ind og ud af beholdningen af NPE'er for erhverv. Søjler over nul viser bevægelser, der øger NPE-beholdningen, mens søjler under nul viser bevægelser, der reducerer beholdningen. Den sorte linje viser nettoeffekten på NPE-beholdningen i det enkelte år.

Figuren viser, at NPE-beholdningen for erhverv faldt i 2021, 2022 og 2023. Faldet var størst i 2021, hvor især afvikling af non-performing kunder trak beholdningen ned.

Figur 2: Kreditinstitutternes NPL-flow for erhvervsudlån

Note: 1) Figuren dækker kun over erhvervsudlån. 2) "Ny kunde" er defineret som en kunde, der ikke indgik i instituttets udlånsportefølje året før. 3) "Rekonstruktion af fortsættende kunde" omfatter kunder, for hvem en del af de nødlidende kreditinstrumenter er afviklet, men som fortsat har eksponeringer i instituttet. 4) "Afvikling af non-performing kunde" omfatter kunder, for hvem samtlige kreditinstrumenter er afviklet, og som dermed ikke længere har eksponeringer i instituttet.
Kilde: Kreditregistret.

Figur 2 peger på, at faldet i NPE-beholdningen i de tidlige år især var drevet af afvikling af non-performing kunder, og af at færre kunder blev non-performing. Kunder, der går fra at være non-performing til performing, udgør en mindre del af bruttobevægelserne. Det indikerer, at faldet i NPE-beholdningen i højere grad afspejler en nedbringelse eller afvikling af eksisterende problemengagementer end en forbedring af non-performing kunders økonomiske formåen.

Boks 1: NPE-bagstopperen

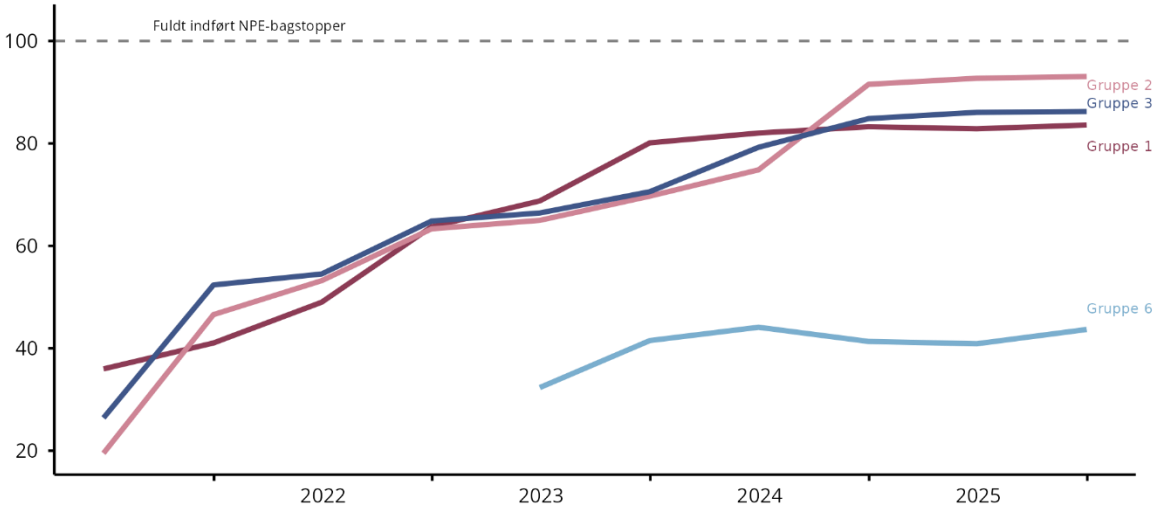
Den 26. april 2019 trådte nye EU-regler for nødlidende eksponeringer i kraft. Reglerne omtales bredt som NPE-bagstopperen. Med NPE-bagstopperen indførtes et minimumskrav til risikoafdækningen af tab for en nødlidende eksponering (minimumsdækningen). Baggrunden for kravet er, at jo længere en eksponering er nødlidende, jo mere stiger sandsynligheden for tab på eksponeringen. Konkret kan det give fradrag i kreditinstituttets kapital, hvis minimumsdækningen er større end nedskrivninger og øvrige reduktioner i kapitalgrundlaget for eksponeringen. Minimumsdækningen vokser i løbet af den tid, eksponeringen er nødlidende. Dog skal en eksponering være nødlidende i mere end to år, før det kan give ekstra fradrag i kapitalen. F.eks. vil nødlidende eksponeringer uden bagvedliggende sikkerheder have en krævet minimumsdækning på 35 pct. efter andet år, eksponeringen er klassificeret som nødlidende. Efter tredje år vil den krævede minimumsdækning være 100 pct. – dvs. de facto belaste kapitalen, som var den tabt. En nødlidende eksponering uden kreditlempelse og med pant i fast ejendom vil til gengæld have en minimumsdækning på 25 pct. efter tredje år, hvor den er klassificeret som nødlidende. Minimumsdækningen vil stige løbende indtil det niende år, hvor den vil være 100 pct.

NPE-bagstopperen er næsten fuldt indført i Danmark

Figur 3 viser andelen af NPE-eksponeringer, der er omfattet af NPE-bagstopperen (se boks 1), fordelt på størrelsesgrupper. Andelen er steget over tid i alle grupper, hvilket afspejler, at en stigende del af NPE-eksponeringerne består af nyere eksponeringer omfattet af reglerne.

Stigningen er dog aftaget i løbet af 2025, hvor andelen i flere grupper har stabiliseret sig. Det gælder særligt for gruppe 1, hvor der de seneste år ikke er sket en væsentlig stigning i andelen af NPE-eksponeringer, der er omfattet af NPE-bagstopperen.

Figur 3: NPE-bagstoppers dækningsgrad
Pct. af samlet NPE

Noter: 1) Grafen er korrigeret for fusioner. 2) Opgørelsen er eksklusive gruppe 4-pengeinstitutter og realkreditinstitutter på soloniveau, da de ikke indberetter data på samlet NPE.
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

I gruppe 6 er andelen lavere og udvikler sig senere, hvilket afspejler, at bagstopperen først blev indført den 1. juni 2023 på Færøerne. Også for denne gruppe gælder det, at udviklingen har stabiliseret sig i 2025.

Som udgangspunkt omfatter reglerne kun eksponeringer oprettet efter den 26. april 2019. Ældre eksponeringer vil dog blive omfattet af reglerne, hvis et institut ændrer vilkår og betingelser på en måde, der øger instituttets eksponering overfor låntager. Det betyder, at det kun er en delmængde af institutternes portefølje, der pt. er omfattet af NPE-bagstopperen. I takt med at ældre eksponeringer forfalder eller nedskrives helt, vil alle instituttets eksponeringer over tid blive omfattet af reglerne.

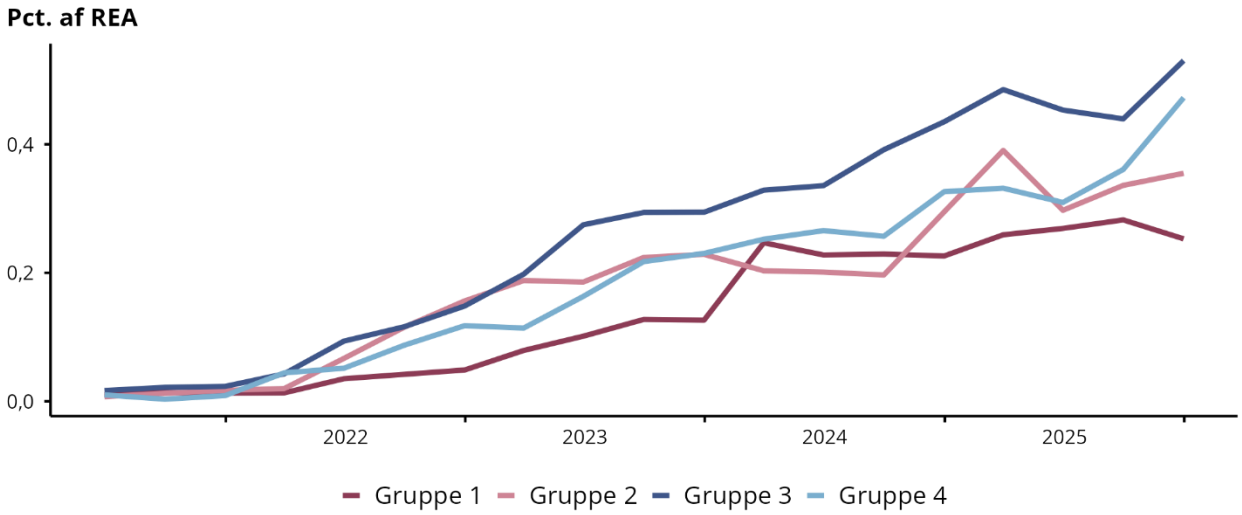
Samlet set viser figuren, at en væsentlig del af kreditinstitutternes NPE-eksponeringer i dag er omfattet af bagstopperen, hvilket øger dens betydning for institutternes tabsdækning og kapitalforhold.

Det nye krav om minimumsdækning af tab tilskynder institutterne til at afvikle nødlidende eksponeringer frem for at beholde dem på bogen. Formålet er at sikre et mere modstandsdygtigt finansielt system og modvirke en fremtidig overdreven ophobning af nødlidende lån. Reglerne betyder, at et instituts kapital kan reduceres betydeligt, hvis instituttet ikke får reduceret omfanget af eksponeringer, der har været nødlidende i mere end to år. Kreditinstitutterne kan dermed reducere omfanget af

fradraget ved at håndtere de nødlidende eksponeringer, ofte ved at få dem afviklet og nedskrevet i tide.

Figur 4 viser kapitalfradraget som følge af NPE-bagstopperen i pct. af REA. Figuren viser, at NPE-bagstopperen har en begrænset effekt på kapitalen. Kapitalfradraget udgør 0,25 pct. i gruppe 1 og 0,35 pct. i gruppe 2. I gruppe 3 og 4 er kapitalfradraget hhv. 0,59 og 0,28 pct. Det kan indikere, at institutterne afvikler og nedskriver på deres nødlidende eksponeringer i tide og ikke venter på, at NPE-bagstopperen tvinger dem til af fradrage i kapitalen.

Figur 4: Kreditinstitutternes kapitalfradrag

Note: 1) Grafen er korrigeret for fusioner. 2) Alle danske kreditinstitutter er inkluderet, men opgørelsen er eksklusive gruppe 6 (nordatlantiske institutter), da NPE-bagstopperen først blev indført den 1. juni 2023 på Færøerne.
Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.